



Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 1421/06
28.06.2006. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Stojana Jokića, predsednika veća, Mihaila Rulića, Nikole Stanojevića, Zvezdane Lutovac i Slobodana Dražića, članova veća u sporu po tužbi tužilje AA, koju zastupa punomoćnik AB, advokat, protiv tuženih BB, koga zastupa privremeni zastupnik BA, te tuženih VV, advokat i malodobnog MM koga kao zakonski zastupnik zastupa majka VV, advokat, radi pobijanja pravnih radnji dužnika, vrednost spora 936.000,00 dinara, odlučujući o reviziji tužilje izjavljenoj protiv rešenja Okružnog suda u Novom Sadu, poslovni broj Gž. 2233/2005 od 2.2.2006. godine, u sednici veća održanoj dana 28.6.2006. godine, doneo je

R E Š E N J E

USVAJA SE, revizija tužilje AA, UKIDAJU rešenje Okružnog suda u Novom Sadu poslovni broj Gž. 2233/2005 od 2.2.2006. godine i rešenje Opštinskog suda u Bačkoj Palanci poslovni broj P. 996/04 od 13.12.2004. godine i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Rešenjem Opštinskog suda u Bačkoj Palanci poslovni broj P. 996/04 od 13.12.2004. godine, tužba tužilje podneta prvostepenom sudu 8.12.2004. godine protiv tuženih odbačena je kao nedozvoljena i zbog nepostojanja pravnog interesa za podnošenje tužbe.

Okružni sud u Novom Sadu rešenjem poslovni broj Gž. 2233/2005 od 2.2.2006. godine, odbija kao neosnovanu žalbu tužilje i potvrđuje pomenuto prvostepeno rešenje.

Protiv drugostepenog rešenja blagovremenu i dozvoljenu reviziju izjavljuje tužilja. Reviziju izjavljuje zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Tuženi ne podnose odgovor na reviziju tužilje, a Republički javni tužilac se o izjavljenoj reviziji nije izjasnio.

Ispitujući drugostepeno rešenje na način propisan članom 386. Zakona o parničnom postupku samo u onom delu u kome se revizijom pobija i u granicama revizijskih razloga, pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede iz člana 354. stav 2. tačka 11. procesnog zakona i pravilnu primenu materijalnog prava, revizijski sud nalazi da je revizija tužilje osnovana.

Nižestepena rešenja nisu zahvaćena bitnom povredom iz člana 354. stav 2. tačka 11. ZPP na koju se u revizijskom postupku pazi po službenoj dužnosti, a revident ne ukazuje na druge bitne povrede.

Predmet spora je tužba za utvrđenje kojom se traži da se utvrdi da presuda Opštinskog suda u Novom Sadu P. 1851/04 od 15.3.2004. godine nema pravno dejstvo u odnosu na tužilju u delu potrebnom za namirenje njenog potraživanja u predmetu izvršenja prvostepenog suda I. br. 22/04. Nižestepeni sudovi su o tužbenom zahtevu odlučili na osnovu činjeničnog stanja koje proizilazi iz prvostepenog spisa i dokaza u njemu. Utvrdili su da je pred prvostepenim sudom u toku postupak izvršenja po predlogu tužilje kao poverioca protiv prvotuzenog BB kao dužnika. Rešenje se provodi radi naplate tužiljinih potraživanja prema prvotuzenom kao dužniku u iznosu od 45.000,00 dinara sa kamatom počev od 18.10.1999. godine pa do isplate i parničnih troškova i troškova izvršenja sa kamatama. Namirenje izvršne tražbine provodi se na suvlasničkom delu nepokretnosti prvotuzenog kao dužnika upisanoj u zk. uložak br. aa KO GG, parcela vv od 551m2 na kojoj je sazidana stambena zgrada. U teretnom "C" listu upisano je provođenje pomenutog izvršenja u predmetu prvostepenog suda I. 45/01. Prvostepeni sud izvršenje po predlogu tužilje kao poverioca protiv prvotuzenog kao dužnika provodi sada pod brojem I. 22/04. Izvršenje nije provedeno. Postupak izvršenja je u toku. Opštinski sud u Novom Sadu je u toku trajanja pomenutog izvršenja a po tužbi VV i malodobnog MM (u sporu po tužbi tužilje drugo i trećetuženih) protiv tuženog BB (u sporu po tužbi tužilje prvotuzenog) presudom P. 1857/04 od 15.3.2004. godine obavezao tuženog BB da na ime svog dela doprinosi za izdržavanje svoje dece u ovom sporu tuženih VV i malodobnog MM, plaća VV 5.000,00 dinara mesečno a malodobnom MM 3.000,00 mesečno sve dok za to postoje zakonski uslovi. Istom presudom obavezan je da za ostale obaveze od juna 1994. godine pa do februara 2004. godine plati odjednom, a buduće rate svakog od prvog do desetog u mesecu. Na osnovu ove presude kao izvršne isprave deca prvotuzenog BB kao izvršni poverioci podnose predlog za izvršenje prvostepenom sudu. Predlogom za izvršenje traže da se namirenje iz izvršne isprave - pomenute presude izvrši isplatom iznosa od 936.000,00 dinara sa zakonskom kamatom od dozvole izvršenja do isplate i troškova izvršenja putem namirenja na već pomenutom suvlasničkom delu nepokretnosti BB, njihova oca i tuženika i tužiljina dužnika u izvršnom postupku. Predloženo izvršenje je određeno i dozvoljeno rešenjem prvostepenog suda I. br. 213/04.

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja je odlučeno o tužbenom zahtevu. Tužba je odbačena kao nedozvoljena.

Prvostepeni sud tužbu odbacuje sa razloga što prvostepena presuda Opštinskog suda u Novom Sadu P. br. 1857/04 od 15.3.2004. godine u smislu člana 334. stav 2. Zakona o parničnom postupku proizvodi pravno dejstvo samo prema strankama u tom sporu. Kako tužilja nije stranka u tom sporu i presuda u odnosu na nju stoga ne proizvodi pravno dejstvo pa otuda nema ni pravni interes za utuženje. Pri tom ističe da tužilja tužbom zapravo pokušava da promeni redosled namirenja iz suvlasničkog dela nepokretnosti prvotuženog kao dužnika protivno članu 11. Zakona o izvršnom postupku. Obzirom da se tužbom traži postupanje prvostepenog suda u izvršnom predmetu I. br. 22/04 koji nije stranka u predmetu izvršenja tužba i sa tog razloga po oceni prvostepenog suda nedozvoljena.

Drugostepeni sud odbija žalbu tužilje i potvrđuje pomenuto prvostepeno rešenje prihvatajući razloge za odbacivanje date u obrazloženju prvostepenog rešenja i ukazivanjem da se u smislu člana 280. Zakona o obligacionim odnosima tužbom može tražiti pobijanje pravnih radnji tuženika, ali ne i prvostepene presude Opštinskog suda u Novom Sadu koja se ne može smatrati i pravnom radnjom dužnika.

Revident u revizijskim razlozima osnovano osporava razloge nižestepeni sudova na kojima je odlučeno odbacivanjem tužbe kao nedozvoljenim. Suprotno razlozima nižestepeni sudova, revizijski sud smatra da je izraženo pravno rezonovanje nižestepeni sudova pogrešno. Bez uporišta u materijalno-pravnim i procesnim normama. Nije sporno da pomenuta presuda Opštinskog suda u Novom Sadu proizvodi pravno dejstvo između stranaka u sporu, a to su u ovom sporu sva tri tužena. Međutim, ona posredno može proizvoditi pravno dejstvo i prema tužilji. Proizvodi ga ukoliko se pomenutom presudom kao izvršnom ispravom ugrožava namirenje tužilje na potraživanju iz suvlasničkog dela nepokretnosti prvotuženog, iz koje nepokretnosti se namiruju i drugo i treće tuženi kao poverioci sada zajedničkog dužnika tužilje i drugo i trećetuženog u ovom sporu. Na osnovu presude kao izvršne isprave po samom zakonu ex lege se pomera redosled namirenja. Drugo i treće tuženi se po redosledu namirenja u smislu člana 163. stav 1. tačka 3. ranije važećeg saveznog Zakona o izvršnom postupku i u smislu člana 140. stav 1. tačka 2. sada važećeg Zakona o izvršnom postupku namiruju kao poverioci sa redosledom namirenja pre tužiljina namirenja. Usled toga, tužilja ima pravo na tužbu sa tako opredeljenim tužbenim zahtevom. Pravo na takvo opredeljenje tužbenog zahteva izvire iz materijalno pravnih normi. Iz njenog prava na pobijanje dužnikovih pravnih radnji propisanog člana 280-285. Zakona o obligacionim odnosima. To podrazumeva da je tužba dozvoljena jer se u suštini pobijaju pravne radnje dužnika koje su dovele ili bi mogle dovesti do donošenja presude Opštinskog suda u Novom Sadu na štetu tužilje kao poverioca. Sudska presuda kao izvršna isprava može biti rezultirana i nedozvoljenim raspolaganjima stranaka, koje u suštini imaju i neki drugi sakriveni cilj, poput čestog cilja u parnicama usmerenim na onemogućavanje ili osujećenje izvršenja na stvarima dužnika na kojima treća lica polažu svojinska prava. To podrazumeva da je tužba procesno dozvoljena a da se o njenoj osnovanosti mora odlučivati primenom tereta dokazivanja i po provedenom postupku po tužbi.

Nížestepeni sudovi su na osnovu pogrešno izraženog pravnog stava odlučili odbacivanjem tužbe, propuštajući zbog toga da utvrde u meritumu bitne činjenice za odlučivanje o tužbenom zahtevu.

Pobijanje pravnih radnji dužnika u smislu pomenutih odredbi iz Zakona o obligacionim odnosima, podrazumeva pre svega utvrđenje da li namirenjem potraživanja iz izvršne isprave pomenute presude Opštinskog suda u Novom Sadu ugrožava namirenje tužiljine izvršne tražbine i suvlasničkog dela nepokretnosti dužnika. To je prva pretpostavka za dalje odlučivanje o tužbenom zahtevu u smislu člana 280. stav 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima. Teret dokazivanja je na tužilji. Ukoliko se utvrdi da se iz predmetne nepokretnosti po namirenju prioriternih poverioca i Zakona o izvršnom postupku, a to su u ovom sporu drugo i trećetuženi, tužilja ne može da se namiri delimično ili u celosti, treba zatim utvrđivati činjenice vezane za donošenje izvršne isprave koja je ugrozila tužiljino namirenje. Te činjenice bi zapravo predstavljale pobijanje pravnih radnji tužiljina dužnika u sporu prvotuženog preduzetih na štetu tužilje kao poverioca. U tom cilju treba pribaviti spis Opštinskog suda u Novom Sadu P. br. 1857/04, izvršiti uvid u isti i na osnovu njega a po potrebi drugih dokaza utvrditi da li je tužiljin dužnik Jovica u predmetu preduzimaao procesne i faktičke radnje (ako je na primer sporazumni razvod braka) koje su mogle dovesti do donošenja pomenute presude kao izvršne isprave na štetu tužilje kao poverioca. Pri tom će se posebno ceniti kako i na koji način je tuženi u tom sporu kao otac dece pristao i obavezao se da im plati desetogodišnje izdržavanje unazad te pripada li to izdržavanje deci, ili pak nekom drugom. U tom smislu treba posmatrati uslove pobijanja i ceniti ih u vezi sa članom 281. stav 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima. Pasivnu legitimaciju tuženih prvostepeni sud će utvrđivati u smislu člana 283. stav 2. ZOO.

Nakon što utvrdi revizijski rešenjem ukazane bitne činjenice za meritorno odlučivanje u tužbenom zahtevu a po potrebi i druge važne činjenice za to odlučivanje, prvostepeni sud će ponovo odlučiti o tužbenom zahtevu i troškovima spora.

Revizijski sud je o reviziji tužilje odlučio primenom ranije važećih procesnih odredbi iz saveznog Zakona o parničnom postupku, a na osnovu odredbe člana 491. stav 4. sada važećeg republičkog Zakona o parničnom postupku.

Revizijsko rešenje doneto je primenom člana 395. stav 2. a u vezi sa članom 400. stav 4. saveznog Zakona o parničnom postupku.

Predsednik veća - sudija

Stojan Jokić, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

SM